

Sygnatura akt VI Ka 42/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **16 lutego 2018** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Piotr Mika

Protokolant Edyta Ferencz-Trzópek

przy udziale Magdaleny Lewandowskiej-Smerd Prokuratora Prokuratury Rejonowej w T.

po rozpoznaniu w dniu 16 lutego 2018 r.

sprawy **J. G.** ur. (...) w R.

syna K. i W.

oskarżonego z art. 226§1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 26 października 2017 r. sygnatura akt II K 509/17

na mocy art. 437 § 1 kpk i art. 636 § 1 kpk

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
2. zasądza od oskarżonego J. G. na rzecz oskarżycielki posiłkowej B. M. kwotę 840 (osiemset czterdzieści) złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych na ustanowienie pełnomocnika w postępowaniu odwoławczym;
3. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze w kwocie 20 (dwadzieścia) złotych i wymierza mu opłatę za II instancję w kwocie 80 (osiemdziesiąt) złotych.

Sygn. akt VI Ka 42/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 października 2017 r. w sprawie o sygnaturze akt II K 509/17 Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach uznał oskarżonego J. G. za winnego tego, że w dniu 27 marca 2017 r. w T., znieważył słowami powszechnie uznanymi za obelżywe funkcjonariusza publicznego P. (...) B. M. podczas i w związku z pełnieniem przez nią obowiązków służbowych wynikających z pełnionej przez nią funkcji, tj. czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa z art. 226 § 1 kk i za to na mocy art. 226 § 1 kk wymierzył mu karę grzywny w wysokości 80 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych. W oparciu o art. 43b kk sąd orzekł podanie wyroku do publicznej wiadomości przez publikację na tablicy ogłoszeń w budynku S. w T. przez okres 30 dni. Ponadto na mocy art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej B. M. wydatki poniesione na ustanowienie pełnomocnika w kwocie 840 zł a na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe, na które składają się kwota 80 zł tytułem opłaty i 70 zł tytułem wydatków.

Osobistą apelację od wyroku wywiódł oskarżony, który podniósł, że w jego ocenie wyrok jest niesprawiedliwy i łamie Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej. Oskarżony stwierdził, że ustalone przez sąd użycie przez niego w czasie rozmowy wulgarnego zwrotu nie było skierowane do B. M. i spowodowane było wzburzeniem, które wynikało ze świadomości zagrożenia dla konsumentów, jakie rodzi działalność firm, które żądają od klientów opłaty przygotowawczej przed rozpoznaniem wniosku o udzielenie pożyczki. Działania tego typu były powodem samobójstwa jednego z klientów w 2013 roku a pokrzywdzona w jego ocenie nie rozumiała wskazanego zagrożenia. Skarżący odwołał się do art. 54 Konstytucji RP, który zapewnia obywatelom wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji. W jego ocenie wymierzona mu kara jest karą za wyrażenie przez niego w rozmowie z urzędnikiem swojego poglądu o jakości jego pracy. O zagrożeniach płynących z nieuczciwych praktyk firm pożyczkowych oskarżony informował już oskarżycielkę posiłkową w roku 2011 a jej brak reakcji na te informacje oskarżony uznaje za przyczynę samobójstwa jednego z klientów firmy pożyczkowej. W ocenie skarżącego narusza to art. 5 Konstytucji RP, zgodnie z którym Rzeczpospolita Polska zapewnia bezpieczeństwo swoich obywateli. To właśnie bezpieczeństwo obywateli zostało zdaniem skarżącego naruszone brakiem reakcji oskarżycielki posiłkowej na informacje przekazane jej przez oskarżonego w roku 2011. Powołując się na naruszenie art. 32 Konstytucji RP formułującego zasadę równości wobec prawa, skarżący wywiódł, że firma (...) udzielająca pożyczek i pobierająca niepodlegające zwrotowi opłaty przygotowawcze była traktowana w sposób uprzywilejowany i to mimo decyzji prezesa (...), którą uznano wskazane praktyki za niezgodne z prawem.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja oskarżonego jest bezzasadna i to z przyczyn oczywistych.

Kontrola instancyjna zaskarżonego wyroku prowadzi do wniosku, że orzeczenie zapadało po przeprowadzeniu postępowania zgodnego z wymogami kodeksu postępowania karnego bez naruszenia jego przepisów. Zebrane w sprawie dowody pozwoliły na ustalenie wszystkich istotnych okoliczności sprawy. Wiarygodność dowodów została oceniona z uwzględnieniem reguł rozumowania, zasad doświadczenia życiowego i wskazań wiedzy fachowej. Przyczyny, dla których uznano za wiarygodne dowody obciążające oskarżonego, w szczególności zeznania pokrzywdzonej, jak również przyczyny, dla których wyjaśnieniom oskarżonego nie dano częściowo wiary są przekonujące. Treść zeznań pokrzywdzonej B. M. stała się podstawą ustaleń faktycznych, które w sposób jednoznaczny świadczą o tym, że zachowanie oskarżonego polegające na znieważeniu P. (...) słowami powszechnie uznanymi za obelżywe podczas i w związku z pełnieniem przez pokrzywdzoną obowiązków służbowych wynikających z pełnionej przez nią funkcji wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 226 § 1 k.k. Wymierzona oskarżonemu kara grzywny, będąca z przewidzianych za to przestępstwo karą rodzajowo najłagodniejszą, nie nosi znamion rażącej surowości. Jej wysokość prawidłowo odzwierciedla stopień winy oskarżonego, jak też stopień społecznej szkodliwości jego czynu, zważywszy na wagę funkcji publicznych pełnionych przez pokrzywdzoną oraz dolegliwość użytych przez oskarżonego słów znieważających. Wysokość grzywny pozwala również liczyć na to, że dolegliwość kary skłoni oskarżonego w przyszłości do zaniechania naruszenia zasad porządku prawnego, w szczególności zniechęci go do popełniania kolejnych przestępstw. Orzeczona kara pozwoli również na prawidłowe kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa. Wysokość stawki dziennej grzywny również uznać należy za prawidłowo ukształtowaną, jako odpowiednią do możliwości finansowych oskarżonego wynikających z jego dochodów oraz liczby osób pozostających na jego utrzymaniu. Za w pełni uzasadnione uznać należy także orzeczenie wobec oskarżonego środka karnego w postaci podania wyroku do publicznej wiadomości. Rozstrzygnięcie to z jednej strony zwiększy dolegliwość orzeczenia wobec oskarżonego, a przez to zwiększy szansę na zapobiegnięcie dalszym przestępczym zachowaniom oskarżonego, jak też zapewni skuteczniejsze oddziaływanie kary na prawidłowe kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa.

Tezy zawarte w apelacji oskarżonego w żaden sposób nie wykazują nieprawidłowości zaskarżonego wyroku.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że skarżący nie dostrzegł, że wbrew jego wywodom, to nie użycie w czasie rozmowy z pokrzywdzoną słów : „(...)” było przyczyną uznania jego wypowiedzi za znieważającą B. M.. Sąd I instancji, czemu dał jednoznaczny wyraz w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, ustalił, że wskazany wulgarny zwrot wypowiedziany przez oskarżonego w czasie rozmowy z pokrzywdzoną nie znieważał jej, brak było bowiem podstaw

dla ustalenia, aby zwrot ten służył za epitet opisujący pokrzywdzoną. Treści znieważającej sąd I instancji dopatrzeć się jednak prawidłowo w użytym przez oskarżonego pod adresem pokrzywdzonej sformułowaniu „(...)”. Okoliczność, że użycie tego zwrotu przez oskarżonego naruszyło godność i cześć pokrzywdzonej, nie ulega najmniejszym wątpliwościom i czynienie w tym zakresie szerszych wywodów uznać należy za całkowicie zbędne.

Odnosząc się do tezy skarżącego, że skazanie go narusza jego gwarantowaną w art. 50 Konstytucji RP wolność do wyrażania poglądów, w szczególności do krytyki nieprawidłowego w jego ocenie zachowania urzędnika, wskazać należy, że wolność wypowiedzi nie jest wartością niczym nieograniczoną. Jej zakres na gruncie przywołanej przez oskarżonego Konstytucji znajduje ograniczenie w potrzebie ochrony w innej wartości konstytucyjnej, jaką jest niezbywalna godność każdego człowieka. Zgodnie z art. 30 Konstytucji RP przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. To właśnie potrzeba ochrony godności obywateli stanowi uzasadnienie regulacji prawno-karnych mających za zadanie powstrzymanie innych osób od działań godność tę naruszających. Co więcej także nieprawidłowe i choćby najbardziej krytycznie ocenione zachowanie człowieka nie pozbawia go godności i nie sprawia, że ochrona tej godności może być ograniczona lub wyłączona. Przedmiotem ochrony przepisu art. 226 § 1 k.k. jest w szczególności godność funkcjonariusza publicznego oraz osoby do pomocy mu przybranej, do której naruszenia miałyby dojść podczas oraz w związku z pełnieniem obowiązków służbowych. Niezależnie od tego, przepis ten chroni równocześnie prawidłowość funkcjonowania instytucji przez te osoby reprezentowanej. Wskazany przepis w żadnym razie nie odbiera obywatelom prawa do wyrażania swoich krytycznych poglądów na temat działania funkcjonariuszy publicznych czy też instytucji. Równocześnie jednak nie pozwala on na używanie w ramach tej krytyki sformułowań godzących w cześć funkcjonariuszy publicznych. Niezależnie od tego nie sposób zgodzić się z oceną oskarżonego, jakoby działania pokrzywdzonej uznać należało za nieprawidłowe. Treść zeznań pokrzywdzonej, jak też pism kierowanych przez nią do oskarżonego, w szczególności korespondencji mailowej, jednoznacznie wskazują, na to, że oskarżonemu zostały udzielone wyczerpujące informacje dotyczące właściwych organów państwa, których zadaniem jest przeciwdziałanie zgłaszanym przez oskarżonego nieprawidłowościom w działalności podmiotów zajmujących się udzielaniem pożyczek. Oskarżonemu udzielono również informacji na temat warunków, na których może on uzyskać dalszą pomoc ze strony P. (...). Za całkowicie kuriozalne uznać należy twierdzenia oskarżonego próbującego obarczyć pokrzywdzoną odpowiedzialnością za samobójstwo jednego z klientów (...) oraz odpowiedzialnością za dalszą sprzeczną z prawem działalność tej firmy. Działalność instytucji państwowych oraz funkcjonariuszy publicznych oparta jest na zasadzie legalizmu, z której wynika, że podmioty te mogą podejmować działania w ramach ustalonych prawem kompetencji. Nie jest rolą P. (...) podejmowanie działań prawnych na skutek przekazywanych przez konsumentów faktów opisywanych przez prasę lub inne media, które to fakty z jednej strony nie dotyczą indywidualnej sprawy konsumenta, z drugiej zaś strony wobec opisanie ich w środkach społecznego przekazu dostępne są organom państwa uprawnionym do podjęcia właściwych działań. Nie umniejszając wagi nieprawidłowości w funkcjonowaniu podmiotów zajmujących się działalnością parabankową oskarżony nie może liczyć na to, że rozmowa z rzecznikiem konsumentów na temat tych nieprawidłowości nakłada na rzecznika obowiązek złożenia do prokuratury zawiadomienia o przestępstwie. Brak natomiast przeszkód, aby obywatel przekonany o potrzebie podjęcia stosownych działań przez organy ścigania lub inne organy państwa samodzielnie złożył zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa lub pisemnie zasygnalizował potrzebę podjęcia innych niezbędnych działań.

Mając na uwadze powyższe wywody zaskarżony wyrok należało utrzymać w mocy.

Nieuwzględnienie apelacji wywiezionej wyłącznie przez oskarżonego zgodnie z art. 636 § 1 k.p.k. było podstawą obciążenia oskarżonego kosztami procesu za postępowanie odwoławcze, tj. wydatkami jakie na ustanowienie pełnomocnika w tym postępowaniu poniosła oskarżycielka posiłkowa w kwocie zgodnej z § 11 ust. 2 pkt 4) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1800), jak też kosztami sądowymi. Na te ostatnie złożyły się wydatki w kwocie 20 złotych stanowiących ryczał za doręczenie pism i wezwań (§ 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (tekst jednolity

Dz.U. z 2013 roku, poz. 663) oraz opłata za nieuwzględnioną apelację w kwocie należnej za postępowanie przed sądem I instancji, to jest kwocie stanowiącej równowartość 10% orzeczonej wobec oskarżonego grzywny zgodnie z art. 8 w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych. (tekst jednolity Dz.U.z 1983 roku, nr 49, poz. 223)